

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Hallitusohjelma, pelastustoimen ja häätäkeskustoiminnan tavoitteet

Sisäministeriö

Kirkkokatu 12, Helsinki

PL 26, 00023 Valtioneuvosto

Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo.sm@gov.fi | www.intermin.fi

Sisällys

Johdanto – Tavoitteena korjata pelastustoimen järjestelmän kriittinen voimavaratilanne .	3
1. Torjutaan turvallisuusuhkia sekä ennalta estävällä toiminnalla vahvistetaan turvallisuutta, turvallisuuden tunnetta ja luottamusta viranomaisiin.	6
1. Omatoimisen varautumisen osaamista vahvistetaan kaikissa väestöryhmissä.....	6
2. Tulipalojen määrä puolitetaan vuoden 2030 loppuun mennessä.....	7
3. Harvaan asuttujen alueiden turvallisuutta vahvistetaan.....	8
4. Lisätään pelastustoimen ja siviilivalmiuden analyysi-, tutkimus- ja kehittämistoiminnan voimavaroja tiedolla johtamisen mahdollistamiseksi.....	10
2. Turvallisuusviranomaisilla on toimintaympäristön muutokseen vastaamiseksi tarvittava suorituskyky ja ajantasaiset toimivaltuudet.....	11
5. Pelastusalan työvoiman saatavuus turvataan ja työvoima- ja osaamistarpeeseen vastataan	11
6. Pelastustoimen koulutusjärjestelmää kehitetään.....	12
7. Turvataan pelastustoiminnan valtakunnallisen johtamisen edellytykset.....	14
8. Korjataan perusvalmiudessa olevat puutteet ja nostetaan pelastustoimen valmiuden sekä väestönsuojeluun varautumisen taso turvallisuusympäristön vaatimusten mukaiseksi.	15
9. Turvataan pelastustoimen tietohallinnon pysyvä rahoitus ja voimavarat tietojärjestelmien, tiedonhallinnan ja sähköisen asioinnin toteuttamiseksi ja ylläpitämiseksi.....	17
10. Uudistetaan valtion pelastushallinto vuodesta 2024 alkaen kokonaisvaltaisen selvityksen pohjalta.....	19
11. Varmistetaan pelastustoimen kansainvälisten toimintojen suorituskyky huomioiden lisäksi NATO-jäsenyyden vaikutukset	20
12. Toteutetaan viittomakielen tulkkauspalvelun vakinaistaminen hätäilmoitusten vastaanotossa ja tulkkauksen laajentaminen viranomaisten käyttöön	21
13. Erica-hätäkeskustietojärjestelmän ylläpito, kehittäminen ja varmistaminen turvataan	22
14. Hätäkeskuspäivystäjien riittävä määrä kaikissa hätäkeskuksissa.....	23
15. Vaaratiedotejärjestelmän kehittäminen.....	25

Johdanto – Tavoitteena korjata pelastustoimen järjestelmän kriittinen voimavaratilanne

Toimintaympäristömuutoksissa yhteiskunnan rakennemuutokset, harva-alueiden harveneminen, keskusten voimakas kasvu, teknologian kehittyminen, ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja kansainvälisen turvallisuusympäristön muutokset edellyttävät pelastustoimen järjestelmän vahvistamista ja tarkistuksia.

Pelastustoimen palvelut ovat koko väestölle tuotettuja lähipalveluita, minkä edellytyksinä ovat riittävät henkilöstö- ja kalustovoimavarat sekä kattava paloasemaverkko. Pelastusalan työvoiman saatavuus on turvattava ja työvoima- ja osaamistarpeeseen vastattava. Myös sopimuspalokuntien toimintaedellytyksistä ja elinvoimaisuudesta on huolehdittava.

Pelastustoimi tarvitsee n. 1 000 uutta pelastajaa koulutusjärjestelmästä valmistuvien lisäksi vuoteen 2030 mennessä. Tarve on syntynyt toimintavalmiuden parantamisen ja varallaolojärjestelmään liittyvien korjaavien muutoksen takia. Opiskelijamäärän lisäys edellyttää Pelastusopistolle n. 6 milj. euron vuotuista lisärahoitusta. Hyvinvointialueilla tulee myös olla riittävä rahoitus alan henkilöstön palkkaamiseksi.

Onnettomuuksiin vastaava pelastustoiminnan valtakunnallinen suorituskyky rakentuu pääosin paikallisista ja alueellisista suorituskyvyistä (henkilöstövoimavarat, osaaminen, kalusto ja muu materiaali, toimintamallit). Valtakunnallisella tasolla on kyettävä ohjaamaan koko järjestelmää, sen varautumista pelastustoimintaan sekä johtamaan ja tukemaan varsinaista pelastustoimintaa.

Häiriötilanteissa, suuronnettomuuksissa ja poikkeusoloissa tapahtuva tehokas pelastustoiminta ja toimintaan varautuminen edellyttävät, että pelastustoimen järjestelmä toimii yhdenmukaisesti. Pelastustoiminnan voimavaroja on tarvittaessa kyettävä tehokkaasti jakamaan ja keskittämään valtakunnallisesti.

Voimakas toimintaympäristön muutos ja kokemukset viimeaikaisista konflikteista korostavat suomalaisen väestönsuojeluun varautumisen lähestymistavan perusajatuksen toimivuutta. Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelu- ja johtamisresurssien perusvalmiuden tasossa sekä toiminnallisissa ja teknisissä ratkaisuissa on kuitenkin kansallisesti puutteita. Puutteet siviiliväestön tai yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojausratkaisuissa vaarantavat sekä ihmishengen että kriittisten toimintojen ylläpidon.

Korkeatasoinen varautuminen pohjaa ajantasaiseen riskien arviointiin ja valmiussuunnitteluun sekä säännölliseen koulutus- ja harjoitustoimintaan. Nykyisellä varautumis- ja väestönsuojelukoulutuksen määrällä ja laadulla ei kyetä turvaamaan riittävää siviilitoimijoiden osaamista omatoimisessa varautumisessa ja väestönsuojelutehtävissä. Muuttunut turvallisuusympäristö edellyttää pelastustoimen viranomaisten ja väestönsuojeluun varautumisen tason nostamista. Julkisten ja yksityisten yhteisöjen sekä

Sisäministeriö Inrikesministeriet

kansalaisten omatoimista varautumista häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin on tuettava tehostetusti tiedolla ja koulutuksella.

Perustasossa olevien puutteiden korjaamisella ja väestönsuojeluun varautumisen tason nostamisella varmistetaan, että siviiliväestöä kyetään suojaamaan normaaliolojen onnettomuus- ja muissa vaaratilanteissa siten, että ihmishenkiä ei menetetä puutteellisen pelastustoiminnan valmiuksien ja suojautumismahdollisuuksien vuoksi. Myös poikkeusolojen uhkamallien edellyttämät väestön suojaamisjärjestelyt on saatettava ajan tasalle.

Pelastustoimen viranomaistehtäviä, kuten pelastustoimen johtamis-, ohjaus- ja valvontatehtäviä sekä pelastustoimen ministeriötason tehtäviä toteutetaan tällä hetkellä rinnakkain sisäministeriön pelastusosastolla. Pelastustoimen toimialan valtion tehtäviä hoitavat sisäministeriön ohella Pelastusopisto sekä aluehallintovirastojen pelastustoimi- ja varautumisen vastuualueet. Pelastustoimen palveluiden järjestämisestä vastaavat hyvinvointialueet. Pelastustoimen valtionhallinnon ministeriö- ja viranomaistehtävien organisointia tulee selkeyttää, jotta valtakunnallinen johtamisrakenne on sekä strategista että toiminnallista ohjausta tukeva.

Hallituskaudella esitetään toteutettavaksi koulutus uudistus, jossa uudistetaan pelastusalan tutkintojen sisällöt vastaamaan sisäisen turvallisuuden toimintaympäristön asettamia vaatimuksia, huomioiden myös SM:n suorituskykyhankkeen tulokset. Siviilivalmiuden koulutusta kehitetään turvaamaan yhteiskunnan kriisinsietokykyä eli resilienssiä ja valmiutta toimia kaikissa turvallisuustilanteissa.

Pelastustoimella tulee olla yhtenevin perustein mitoitettu valtakunnallinen johtamisjärjestelmä, joka kykenee johtamaan ja tukemaan pelastustoiminnan suorituskyvyn käyttöä eri yhteistyötahojen kanssa kaikissa turvallisuustilanteissa.

Sisäministeriöllä pelastustoimen ylijohdtona on oltava osaltaan valmius johtaa ja kehittää toimintaa, mikä edellyttää myös uusien tietojärjestelmäpalveluiden kehittämistä sekä olemassa olevien tietojärjestelmäpalveluiden ylläpidon ja jatkuvan kehityksen varmistamista riittävällä pysyvällä rahoituksella. Häiriötilanteiden, suuronnettomuuksien ja poikkeusolojen aikainen pelastustoiminta ja väestönsuojelu edellyttävät, että pelastustoimen tietojärjestelmät toimivat yhdenmukaisesti ja toiminnassa tarvittava tieto saatavilla kaikissa turvallisuustilanteissa valtakunnallisesti yhdenmukaisesti.

Tavoitteena on myös varmistaa pelastustoimen kansainvälisten toimintojen suorituskyky huomioiden lisäksi NATO-jäsenyyden vaikutukset ja liittouman velvoitteet esimerkiksi väestönsuojelun kansallisiin järjestelyihin.

Valtio turvaa tarpeellisin ohjausjärjestelyin ja riittävällä rahoituksella hätäkeskuslaitoksen mahdollisuuden huolehtia hätäkeskustietojärjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä.

Kirkkokatu 12, Helsinki

PL 26, 00023 Valtioneuvosto

Vaihe 0295 480 171 | kirjaamo.sm@gov.fi | www.intermin.fi

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Hätäkeskuspäivystäjien riittävä määrä turvataan koulutusjärjestelmässä huomioiden myös kaksikielisten päivystäjien tarve. Selvitykseen perustuen toteutetaan viittomakielen tulkkauspalvelun vakinaistaminen hätäilmoitusten vastaanotossa ja tulkkauspalvelun laajentaminen.

Päätavoite	1. Torjutaan turvallisuusuhkia sekä ennalta estävällä toiminnalla vahvistetaan turvallisuutta, turvallisuuden tunnetta ja luottamusta viranomaisiin.
Pelastustoimi	1. Omatoimisen varautumisen osaamista vahvistetaan kaikissa väestöryhmissä
Perusteet	<p>Ohjauksella, neuvonnalla ja valvontatoiminnalla ennaltaehkäistään onnettomuuksia sekä edistetään julkisten ja yksityisten yhteisöjen sekä ihmisten omatoimista varautumista.</p> <p>Omatoimisessa varautumisessa on puutteita erityisesti poikkeusoloihin varautumiseen liittyen. Säädökset velvoittavat mm. ehkäisemään vaaratilanteita, varautumaan henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa, varautumaan sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin omatoimisesti kyetään. Velvoitteet koskevat arjen turvallisuustilanteiden lisäksi myös poikkeusoloja. Velvoitteisiin kuuluu mm. varautuminen väestönsuojan käyttöönottamiseen, mutta pelastussuunnitelmien sisällössä on harvoin huomioitu esimerkiksi väestönsuojien käyttöönotto ja käyttö. Tämä johtuu osittain siitä, että omatoimiseen varautumiseen poikkeusoloissa on hyvin vähän kansalaisille suunnattua ohjemateriaalia.</p>
Keskeisiä toimenpiteitä	<ul style="list-style-type: none">• Omatoimista varautumista tuetaan erityisesti pelastussuunnitelmiin kohdistetulla ohjauksella, neuvonnalla, valvonnalla ja turvallisuusviestinnällä.• Omatoimisen varautumisen osaamista kehitetään yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.• Tuotetaan ohjemateriaalia omatoimisen varautumisen tukemiseen poikkeusoloissa, erityisesti väestönsuojien käyttöönottoa ja käyttöä varten.• Onnettomuuksien ehkäisyn tietojärjestelmän ja sähköisen asioinnin käyttöönotolla tuetaan onnettomuuksien ehkäisyn tiedonhallinnan kehittämisen tavoitteita ja mahdollistetaan yhtenäisen asiakasrajapinnan huomioonottaminen.
Mittarit	<ul style="list-style-type: none">• Omatoimisen varautumisen ohjeistusten päivitykset, koulutusmateriaalit, kampanjat, koulutuksen voimavarat, pysyvä rahoitustaso 1,0 milj. euroa/vuosi.• Pelastussuunnitelmien ohjaus-, neuvonta- ja valvontatoiminnan määrä ja laajuus.• Omatoimisen varautumisen osaamisen kehittymisen seuranta ja arviointi eri väestöryhmissä.
Arvioidut budjettivaikutukset	Ohjemateriaali väestönsuojien käyttöönottoa ja käyttöä varten, 0,5 milj. euroa.
Yhteyshenkilö	Pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka

Päätavoite	1. Torjutaan turvallisuusuhkia sekä ennalta estävällä toiminnalla vahvistetaan turvallisuutta, turvallisuuden tunnetta ja luottamusta viranomaisiin.
Pelastustoimi	2. Tulipalojen määrä puolitetaan vuoden 2030 loppuun mennessä
Perusteet	<p>Väestön ikääntyminen, segregatio ja yhä huonokuntoisempien vanhusten kotona-asuminen edellyttää panostamista asumisen paloturvallisuuteen, uuden teknologian käyttöönottoon sekä eri toimijoiden väliseen yhteistyöhön.</p> <p>Onnettomuuksien ehkäisyn painopiste tulee kohdistaa sinne, missä onnettomuuksia tapahtuu eniten ts. koteihin.</p> <p>Huoli-ilmoitukseen tarvitaan kansallinen yksiselitteinen ilmoituskanava, jota kautta ilmoitukset kanavoidaan asianosaiselle viranomaiselle. Huoli-ilmoituksen kanava voidaan yhdistää pelastuslain 42 § mukaiseen vaarailmoitukseen. Toteutuessaan yksi kanava helpottaa viranomaisten työtä ja on tätä kautta panostus sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen viranomaisten työn tehostamiseen.</p>
Keskeisiä toimenpiteitä	<ul style="list-style-type: none">• Vaikuttavimmat ratkaisu- ja toimintamallit tulipalojen puolittamiseksi 2023-2030 selvitetään ja otetaan käyttöön.• Luodaan menettely, jossa yhdistetään huoli-ilmoitus sekä pelastuslain 42 § mukainen vaarailmoitus ”yhden luukun” alle. Järjestetään kampanja, jolla saatetaan menettely käyttöön.
Mittarit	<ul style="list-style-type: none">• Selvitys tulipalojen ennaltaehkäisemisen vaikuttavimmista ratkaisu- ja toimintamalleista.• Toimintaohjelman laatiminen tulipalojen puolittamiseksi vuoteen 2030 mennessä.• Toimintaohjelman toimeenpano.
Arvioidut budjettivaikutukset	Huoli- ja vaarailmoitusten yhdistäminen yhden luukun alle sekä tarvittava panostus toimeenpanoon, 1 milj. e, jatkossa panos 0,1 – 0,2 milj. e/vuosi
Yhteyshenkilö	Pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka

Päätavoite	1. Torjutaan turvallisuusuhkia sekä ennalta estävällä toiminnalla vahvistetaan turvallisuutta, turvallisuuden tunnetta ja luottamusta viranomaisiin.
Pelastustoimi	3. Harvaan asuttujen alueiden turvallisuutta vahvistetaan
Perusteet	<p>Suomen pinta-alasta 95 % on maaseutua ja 68 % harvaan asuttua aluetta. Nämä alueet ovat merkityksellisiä suomalaisen ruoan ja energian tuotannon ja huoltovarmuuden kannalta. Turvallisuuden ylläpitämiseen on kiinnitettävä laajasti ottaen huomiota näilläkin alueilla. Palveluverkosta on kyettävä huolehtimaan koko valtakunnassa. Sopimuspalokuntien merkitys harvaan asutuilla alueilla turvallisuuspalveluiden tuottajina on merkittävää ja toiminta on kyettävä turvaamaan kaikissa oloissa.</p> <p>Harvaturvaverkosto kiteytti tavoitteet seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none">• Turvallisuuspalveluiden saatavuus ja kansalaistaitojen vahvistaminen edellyttävät toimia harvaan asutuilla alueilla• Toimiva infrastruktuuri luo edellytykset turvalliselle asumiselle ja yrittäjyydelle sekä vahvistaa monipaikkaisuutta myös harvaan asutuilla seuduilla
Keskeisiä toimenpiteitä	<p>Poliisin, pelastustoimen, Rajavartiolaitoksen ja ensihoidon palvelutaso sekä palvelujen saatavuus on turvattava harvaan asutuilla alueilla koko Suomessa. On varmistettava, että harva-alueilla hälytystehtäviin on myös päivällä virka-aikaan riittävästi sopivaa henkilöstöä. Monipaikkaisuuden tuottamat hyödyt on saatava valjastettua käyttöön siten, että liikkuvia turvallisuuspalveluiden tuottajia kuten sopimuspalokuntalaisia voidaan hyödyntää heidän vapaa-ajan asunnon paikkakunnalla.</p> <p>Valmiuskeskukset ja kylätalot ovat keskeisiä harva-alueiden turvallisuustoiminnan kannalta, samoin järjestöjen ylläpitämät matalan kynnyksen kohtaamispaikat ja järjestökeskukset. Paikallisten yhteisöjen ja asukkaiden omatoimisen varautumisen ja turvallisuusvalmiuksien vahvistaminen edellyttävät toimia esimerkiksi turvallisuuskoulutuspalveluiden muodossa. Koulutuksessa on huomioitavat myös eri kielitarpeet.</p> <p>Harvaan asutuille alueille rakennetun kriittisen infrastruktuurin riittävä toimintavarmuus tulee varmistaa. Kansalaisten ja yritystoiminnan kriittistä infrastruktuuria ovat muun muassa toimintavarmat ja kattavat liikenne- ja tietoliikenneverkot sekä säävarmat sähköverkot ja kunnossa oleva vesihuoltoinfra. Tiestön tulee olla kunnossa, jotta voidaan varmistaa hälytysajoneuvojen pääsy tilannepaikalle sekä maa- ja metsätaloustuotteiden kuljetus tiloilta ja hakkuualueilta.</p> <p>Tulevan hallituskauden aikana tulee säädösten ja ohjelmien valmistelussa sekä päätöksenteossa toteuttaa maaseutuvaikutusten arviointi. Maaseutupoliittisessa selonteossa tulee huomioida myös turvallisuusnäkökulmat. Maaseudun ja harvaan asuttujen seutujen kehittämisessä tarvitaan poikkihallinnollista, sektorit ylittävää kokonaisturvallisuuden mallin</p>

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

	<p>mukaista toimintaa. Ymmärrystä maaseudun roolista osana koko yhteiskunnan turvallisuutta ja elinvoimaisuutta on vahvistettava. Muuttunut turvallisuustilanne ja kansainvälisten riippuvuuksien epävarmuus ovat johtaneet siihen, että huoltovarmuuden järjestelyt on turvattava. Lisäksi on vahvistettava vihreää ja digitaalista siirtymää sekä omavaraisuutta huomioiden maaseudun mahdollisuudet.</p> <p>Sopimuspalokuntatoiminnan kannalta tavoitteena on selvittää ja arvioida sopimuspalokuntatoimintaa koskeva lainsäädäntö ja arvioida muutostarpeet. Samalla tarkastellaan sopimuspalokuntien rooli kansallisen turvallisuuden tuottajana.</p>
Mittarit	<ul style="list-style-type: none">• vapaaehtoisten ja sopimuspalokuntien määrä• viranomaisten tehtävät/näkyminen harva-alueilla• kyläturvallisuusryhmien määrä• harva-alueiden turvallisuuskoulutuksen saavutetut tulokset• toteutetut maaseutuvaikutusten arvioinnit, joissa huomioitu turvallisuus• lainsäädännön vastaavuus arkeen
Arvioidut budjettivaikutukset	
Yhteyshenkilö	pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka

Päätavoite	1. Torjutaan turvallisuusuhkia sekä ennalta estävällä toiminnalla vahvistetaan turvallisuutta, turvallisuuden tunnetta ja luottamusta viranomaisiin.
Pelastustoimi	4. Lisätään pelastustoimen ja siviilivalmiuden analyysi-, tutkimus- ja kehittämistoiminnan voimavaroja tiedolla johtamisen mahdollistamiseksi
Perusteet	<p>Tutkimus- ja kehittämistoiminnalla on keskeinen vaikutus alan kehittämiseksi nykyisessä nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Turvallisuusympäristön muutokseen vastaaminen edellyttää uusien ja toimintatapojen kehittämistä ja nykyisten suorituskykyjen vaikuttavuuden arviointia. Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy tai pelastustoiminnan toimintavalmiuden kehittäminen vaatii tuekseen jatkuvaa tutkimustoimintaa, jolla varmistetaan oikea tieto toimenpiteiden vaikuttavasta kohdentamisesta onnettomuuksien ehkäisyssä tai ihmisten nopea avunsaanti onnettomuustilanteissa. Edelleen poikkeusoloja ja väestönsuojelua koskeva tutkimus on tärkeä kehitettävä tehtäväalue.</p> <p>Pelastustoimen nykyinen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta on kärsinyt voimavarojen puutteista jo pitkään. Pysyvän rahoituksen riittämättömyyden seurauksena tutkimusaiheiden valintaa ovat määrittäneet pikemminkin rahoitushakujen teemat kuin alan kokonaisvaltainen kehittäminen. Tästä syystä pelastustoimelta puuttuu kyky tuottaa alan kehittämisen näkökulmasta keskeistä tutkimustietoa.</p>
Keskeisiä toimenpiteitä	<ul style="list-style-type: none">• Perustetaan pelastustoimen valtakunnallinen analyysi-, tutkimus- ja kehittämisrakenne sisäministeriön pelastusosastolle. Pelastusopiston lakisääteisinä tehtävinä ovat osaltaan pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoiminnan koordinointi sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan toteuttaminen. Turvataan pelastustoimen analyysi-, tutkimus- ja kehittämistoiminnan pysyvä ja pitkäjänteinen rahoitus.• Vahvistetaan pelastustoimen ja väestönsuojelun suorituskykyihin ja uuden teknologian käyttöönottoon liittyvää tutkimusta.
Mittarit	<ul style="list-style-type: none">• Pelastustoimen pysyvän/hankerahoituksen määrä.• Pelastustoimen valtakunnallinen analyysi-, tutkimus- ja kehittämisrakenne on perustettu sisäministeriön pelastusosastolle.• Pelastustoimen analyysitoiminnan tuottamat aineistot ovat pelastustoimessa yhteisesti käytössä.
Arvioidut budjettivaikutukset	Tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen vahvistaminen sisäministeriössä ja Pelastusopistolla 2,0 milj.€/vuosi
Yhteyshenkilö	Pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka

Päätavoite	2. Turvallisuusviranomaisilla on toimintaympäristön muutokseen vastaamiseksi tarvittava suorituskyky ja ajantasaiset toimivaltuudet
Pelastustoimi	5. Pelastusalan työvoiman saatavuus turvataan ja työvoima- ja osaamistarpeeseen vastataan
Perusteet	<p>SM:n selvityksen mukaan pelastustoimi tarvitsee n. 1000 pelastajaa normaalin valmistumismäärän lisäksi vuoteen 2030 mennessä. Tarve on syntynyt toimintavalmiuden parantamisen ja varallaoloon liittyvien muutoksen takia. Pelastajat ja sopimuspelastajat ovat ratkaisevan tärkeä runkohenkilöstö myös poikkeusolojen väestönsuojelumudostelmissa.</p> <p>Pelastusopistolla on käynnissä suunnittelu pelastajalisäyksen toteuttamiseksi. Hankintoja ja muita toimenpiteitä pelastajalisäystä varten tehdään jo nyt. Suunnitelman lähtökohtana on toteuttaa opiskelijamäärän lisäys Pelastusopistolla kustannustehokkaasti, parhaissa käytettävissä olevissa oppimisympäristöissä. Rahoituksen puuttumisen johdosta ovat pelastajamäärän lisäyksen vaatimat toimenpiteet jääneet toteutumatta vuonna 2023. Lisäys suunnitellaan aloitettavaksi vuoden 2024 syksyllä, mikäli rahoitus varmistuu. Viimeiset lisäyksen vaatimat opiskelijat valmistuvat vuonna 2032.</p> <p>Opiskelijamäärän lisäys vaatii hallitukselta Pelastusopiston kehysrahoituksen n. 6 milj. euron lisäystä vuodessa. Lisäksi on huolehdittava, että hyvinvointialueilla on riittävä rahoitus pelastushenkilöstön palkkaamiseksi.</p> <p>Mikäli pelastustoimen henkilöstön ja koulutuksen määrää ei saada nostettua, johtaa se pelastustoimen näkökulmasta tilanteeseen, jossa työvoimaa ei ole riittävästi saatavilla ja osaamistarpeeseen ei pystytä vastaamaan. Tämä voi asettaa alueet eriarvoiseen asemaan pelastustoimen palvelujen osalta. Avun saapumista ajoissa ei voida turvata. Tällä on merkittäviä vaikutuksia yhteiskunnan yleiseen turvallisuustilanteeseen, alueellisen tasa-arvoisuuden toteutumiseen sekä kansalaisten hyvinvointiin ja turvallisuuden tunteeseen.</p>
Keskeisiä toimenpiteitä	<ul style="list-style-type: none">• Kaksinkertaistetaan pelastajien tutkintokoulutus vuosina 2024-2030.
Mittarit	<ul style="list-style-type: none">• Vuoteen 2032 mennessä valmistuu n. 2300 pelastajaa. Pelastajalisäyksen osuus valmistuneista on n. 1150 henkilöä.
Arvioidut budjettivaikutukset	Pelastajalisäyksen kustannusvaikutus on n. 6 milj. euroa/ vuosi.
Yhteyshenkilö	Pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka

Päätavoite	2. Turvallisuusviranomaisilla on toimintaympäristön muutokseen vastaamiseksi tarvittava suorituskyky ja ajantasaiset toimivaltuudet
Pelastustoimi	6. Pelastustoimen koulutusjärjestelmää kehitetään
Perusteet	<p>Pelastusopiston koulutuksen kehittäminen vastaamaan sisäisen turvallisuuden toimintaympäristön vaatimuksia. Pelastusopiston lakisääteisinä tehtävinä ovat osaltaan pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoiminnan koordinointi sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan toteuttaminen. Ilman lisärahoitusta Pelastusopisto ei pysty toteuttamaan lakisääteisiä tehtäviään tutkimus- ja kehittämistoiminnan osalta, eikä vastaamaan vaatimukseen pelastustoimen ja siviilivalmiuden tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistamisesta.</p> <p>Jotta toimintaympäristön muutoksiin ja pelastustoimen strategiaan tavoitteisiin voidaan vastata, tulee pelastusalan koulutusta kehittää nykyistä korkeammalle vaatimustasolle.</p>
Keskeisiä toimenpiteitä	<ul style="list-style-type: none">• Uudistetaan pelastusalan tutkintojen sisällöt vastaamaan sisäisen turvallisuuden toimintaympäristön asettamia vaatimuksia ottamalla huomioon SM:n suorituskykyhankkeen tulokset. Siviilivalmiuden koulutusta kehitetään turvaamaan yhteiskunnan kriisinsietokykyä eli resilienssiä ja valmiutta toimia kaikissa turvallisuustilanteissa. Pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan tutkimus- ja kehittämistoimintaa toteutetaan ja koordinoidaan toimialojen kehittymisen kannalta tarkoituksenmukaisesti.• Pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan koulutus uudistuksen työryhmäraportin (SM 2022:39) pohjalta esitetään, että pelastustoimen koulutusjärjestelmän kehittämiseksi ja sitä koskevien säädösten uudistamiseksi aloitetaan koulutus uudistuksen valmistelu.• Valmistellaan sisäministeriön ja Pelastusopiston yhteistyössä esitys, jossa tarkastellaan mm. miten suorituskykyhankkeessa tunnistetut kyvykkyysvaatimukset huomioidaan koulutuksen uudistetussa tutkintorakenteessa ml. uudistuksen vaikutukset koulutuksen pituuteen, missä vaiheissa järjestelmä uudistus tulisi toteuttaa, uudistuksen vaatimat käytännön järjestelyt Pelastusopistolla ml. opettajien pätevyys, uudistuksen edellyttämä rahoitus, järjestelmän muutokseen tarvittava siirtymäaika sekä sen aloitusajankohta ja opiskelijoiden sisäänotto sekä tarvittavat säädösmuutokset.
Mittarit	<ul style="list-style-type: none">• Pelastustoimen työntekijöiden osaaminen vastaa työelämän vaatimuksia. Mittareina ovat tutkinnon suorittaneiden ja työntekijöiden antaman palaute sekä laajat kansalaisten viranomaistoimintaa kohtaan osoittamaa luottamusta mittaavat barometrit.• Siviilivalmiuden mittarina on viranomaisten ja julkisen sektorin toimijoiden osaamispääoma yhteiskunnan kriittisten toimintojen ylläpitämiseen ja kehittämiseen.• Suunnitelma uudistetusta pelastusalan koulutusjärjestelmästä siirtymäaikaan sekä edellisen tutkintojärjestelmän mukaisten tutkintojen muuntokoulutuksesta on valmiina.
Arvioidut budjettivaikutukset	<ul style="list-style-type: none">• Koulutuksen kehittämisen kustannusvaikutus on n. 0,7 milj. euroa/vuosi.• Koulutusjärjestelmän muutosten toteutuksen kustannukset selvitetään suunnittelutyössä.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

	<ul style="list-style-type: none">Koulutusjärjestelmän muutoksen mahdollistava suunnittelu vaatii 4 htv/vuosi vuoteen 2026 saakka. Kustannusvaikutus on n. 0,3 milj. euroa/vuosi.
Yhteyshenkilö	Pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka

Päätavoite	2. Turvallisuusviranomaisilla on toimintaympäristön muutokseen vastaamiseksi tarvittava suorituskyky ja ajantasaiset toimivaltuudet
Pelastustoimi	7. Turvataan pelastustoiminnan valtakunnallisen johtamisen edellytykset
Perusteet	<p>Pelastustoiminnan valtakunnallinen suorituskyky rakentuu pääosin paikallisista ja alueellisista suorituskyvyistä (henkilöstövoimavarat, osaaminen, kalusto ja muu materiaali, toimintamallit). Valtakunnallisella tasolla on kyettävä ohjaamaan koko järjestelmää, sen varautumista pelastustoimintaan sekä johtamaan ja tukemaan varsinaista pelastustoimintaa.</p> <p>Häiriötilanteissa, suuronnettomuuksissa ja poikkeusoloissa tapahtuva pelastustoiminta ja toimintaan varautuminen edellyttävät, että pelastustoimen järjestelmä toimii yhdenmukaisesti. Pelastustoiminnan voimavaroja on tarvittaessa kyettävä tehokkaasti jakamaan ja keskittämään valtakunnallisesti.</p> <p>Pelastustoimella tulee olla yhtenevin perustein mitoitettu valtakunnallinen johtamisjärjestelmä, joka kykenee johtamaan ja tukemaan pelastustoiminnan suorituskykyjen käyttöä eri yhteistyötahojen kanssa kaikissa turvallisuustilanteissa.</p>
Keskeisiä toimenpiteitä	<ul style="list-style-type: none">• Toteutetaan pelastusviranomaisten yhtenäisten johto- ja tilannekeskusten käynnistäminen 1.1.2024 alkaen.• Varmistetaan pelastustoimen tietohallinnon riittävät voimavarat (henkilöt, osaaminen) ja rahoitus valtakunnallisen johtamisjärjestelmän mahdollistamiseksi.• Päivitetään ja uudistetaan pelastustoimen tiedonhallintaan ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvä lainsäädäntö.
Mittarit	<ul style="list-style-type: none">• Pelastustoimen yhtenäisten johto- ja tilannekeskusten käynnistyminen 1.1.2024 alkaen.
Arvioidut budjettivaikutukset	Pelastustoimen tietohallinnon rahoitusesitykset: Huomioitava johto- ja tilannekeskustoimintaa tukevien pelastustoimen yhteisten tietojärjestelmien kehittämis- ja ylläpitokustannukset sekä tietohallinnon resurssit.
Yhteyshenkilö	Pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka

Päätavoite	2. Turvallisuusviranomaisilla on toimintaympäristön muutokseen vastaamiseksi tarvittava suorituskyky ja ajantasaiset toimivaltuudet
Pelastustoimi ja väestönsuojelu	8. Korjataan perusvalmiudessa olevat puutteet ja nostetaan pelastustoimen valmiuden sekä väestönsuojeluun varautumisen taso turvallisuusympäristön vaatimusten mukaiseksi.
Perusteet	<p>Voimakas toimintaympäristön muutos ja kokemukset viimeaikaisista konflikteista korostavat suomalaisen väestönsuojeluun varautumisen lähestymistavan perusajatuksen toimivuutta. Puutteet pelastustoiminnan valmiudessa tai siviiliväestön suojaamisratkaisuissa vaarantavat sekä ihmishengen että kriittisten toimintojen ylläpidon.</p> <p>Huolimatta suomalaisten perusratkaisujen toimivuudesta, väestönsuojeluun varautumisen suunnittelu- ja johtamisresurssien perusvalmiuden tasossa sekä toiminnallisissa ja teknisissä ratkaisuissa on puutteita. Korkeatasoinen varautuminen pohjaa ajantasaiseen riskien arviointiin ja valmiussuunnitteluun sekä säännölliseen koulutus- ja harjoitustoimintaan. Nykyisellä varautumis- ja väestönsuojelukoulutuksen määrällä ja laadulla ei kyetä turvaamaan riittävää siviilitoimijoiden osaamista. Muuttunut turvallisuusympäristö edellyttää pelastustoimen viranomaisten ja väestönsuojeluun varautumisen tason nostamista.</p> <p>Perustasossa olevien puutteiden korjaamisella ja väestönsuojeluun varautumisen tason nostamisella varmistetaan, että siviiliväestöä kyetään suojaamaan normaaliolojen onnettomuus- ja muissa vaaratilanteissa siten, että ihmishenkiä ei menetetä puutteellisen pelastustoiminnan valmiuksien ja suojautumismahdollisuuksien vuoksi. Myös poikkeusolojen uhkamallien edellyttämät pelastustoiminnan suorituskyvyt ja väestön suojaamisjärjestelyt on saatettava ajan tasalle.</p> <p>Väestönsuojia rakennettiin aiemmin ns. suojelukohdekuntiin, joiden oletettiin joutuvan muuta maata todennäköisemmin hyökkäyksen kohteeksi. Vuonna 2011 väestönsuojien rakentamisvelvoitetta muutettiin siten, että väestönsuojia rakennetaan vain hyvin suurten rakennusten yhteyteen. Tämä on johtanut siihen, että Suomessa syntyy suuria alueita, joissa ei ole väestönsuojia lainkaan. Omakotitalovaltaisilla alueilla, myös suurten kaupunkien yhteydessä, on harvoin väestönsuojia asukkaille. Tulee varmistaa riittävä väestönsuojakapasiteetti alueilla, joissa se nähdään tarpeelliseksi.</p> <p>Väestönsuojien kunnossapitoa ja määräaikaistarkastuksia ei ole toteutettu lainsäädännössä tarkoitetulla tavalla. Rakennuksien ikääntyessä on väestönsuojiiin syntynyt korjausvelkaa. Väestönsuojiiin liittyvät osaamisen puutteet on korjattava koulutuksilla ja kansallisella ohjauksella. Myös säädöksiin liittyvät puutteet on saatettava ajan tasalle.</p> <p>Vahva kansallinen kyky suojata siviiliväestöä ja tärkeitä toimintoja on olennaista yhteiskunnan resilienssin näkökulmasta ja pidäkkeen rakentamisessa ulkoisia uhkia varten.</p> <p>Pelastuslain uudistamisen toisen vaiheen toteutuksella varmistetaan pelastustoimen ja väestönsuojelun toimivaltuuksien ja järjestelmän ajantasaisuus.</p>

Keskeisiä toimenpiteitä	<ul style="list-style-type: none">• Väestönsuojeluun varautumista koskeva sääntely uudistetaan• Väestönsuojiiin liittyvä sääntely uudistetaan pelastuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä.• Uudistetaan väestönsuojiiin liittyvä ohjemateriaali yhteistyössä pelastustoimen, -toimialan ja kolmannen sektorin yhteistyönä.• Vahvistetaan väestönsuojeluun varautumista ja pelastustoimen valmiutta koskevaa toiminnallista ohjausta ja valmiussuunnittelua• Vahvistetaan pelastustoimen materiaalsen varautumisen tasoa vastaamaan kansallisen ja alueellisen tason riskejä• Kartoitetaan varautumisen ja väestönsuojelun koulutustarpeet, laaditaan strateginen suunnitelma koulutuksen määrällisen ja laadullisen tason kehittämiseksi, suunnitellaan koulutustarjonta ja koulutusta järjestetään kattavasti pelastustoimen ja muille väestönsuojelutehtävistä vastaaville henkilöstölle.• Toteutetaan poikkeusolojen väestön varoittamisjärjestelmän kehittämistä koskeva selvitys ja uudistetaan sen perusteella tekninen järjestelmä ja toiminnalliset järjestelyt• Selvitetään mahdollisuudet parantaa väestönsuojakapasiteettia niille alueille, joilla ei ole riittävästi suojapaikkoja.• Laaditaan suunnitelma kunnostusta tarvitsevien väestönsuojien kunnostamiseksi.• Selvitetään tarvittavien lisäväestönsuojien määrä.• Toimeenpannaan meneillään olevan väestönsuojeluselvityksen ja väestönsuojiiin liittyvän selvityksen kehittämislinjaukset.• Toteutetaan pelastuslain uudistuksen toinen vaihe.
Mittarit	
Arvioidut budjettivaikutukset	<ul style="list-style-type: none">• Varautumiseen, väestönsuojeluun- ja väestönsuojiiin liittyvän koulutuksen kehittäminen ja järjestäminen, 1-2 milj. euroa/vuosi.• Väestönsuojakapasiteetin lisääminen alueille, joilla ei ole riittävästi väestönsuojia, arviolta 1 - 2 milj. euroa/vuosi.• Väestönsuojiiin liittyvän ohjemateriaalin uudistaminen, arviolta 1 milj. e.• Poikkeusolojen väestön varoittamisen järjestelmän kehitystarpeiden selvittäminen, 300 000 euroa.• Poikkeusolojen väestön varoittamisen järjestelmän uudistaminen, arviolta 1-5 milj. euroa.• Väestönsuojelun suunnitteluresurssien lisääminen, huomioitava hyvinvointialueiden rahoituksessa ja/tai sen allokoinnissa, arviolta 3,5-5 miljoonaa.• Pelastustoimen materiaalsen varautumisen edellyttämät investoinnit ja ylläpito, arviolta 5-10 miljoonaa (inv.) ja 2 milj./vuosi.
Yhteyshenkilö	Pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka

Päätavoite	2. Turvallisuusviranomaisilla on toimintaympäristön muutokseen vastaamiseksi tarvittava suorituskyky ja ajantasaiset toimivaltuudet
Pelastustoimi	9. Turvataan pelastustoimen tietohallinnon pysyvä rahoitus ja voimavarat tietojärjestelmien, tiedonhallinnan ja sähköisen asioinnin toteuttamiseksi ja ylläpitämiseksi
Perusteet	<p>Sisäministeriöllä pelastustoimen ylijohdona on oltava osaltaan valmius johtaa ja kehittää toimintaa, mikä edellyttää myös uusien tietojärjestelmäpalveluiden kehittämistä sekä olemassa olevien tietojärjestelmäpalveluiden ylläpidon ja jatkuvan kehityksen varmistamista riittävällä pysyvällä rahoituksella. Häiriötilanteiden, suuronnettomuuksien ja poikkeusolojen aikainen pelastustoiminta ja väestönsuojelu edellyttävät, että pelastustoimen tietojärjestelmät toimivat yhdenmukaisesti ja toiminnassa tarvittava tieto saatavilla kaikissa turvallisuustilanteissa valtakunnallisesti yhdenmukaisesti.</p> <p>Tietohallinnon voimavarat (henkilöstö ja osaaminen) ovat keskeinen edellytys pelastustoimen tietohallinnon tehtävien hoitamiseksi ja tietojärjestelmäpalveluiden kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi sekä kyberturvallisuuden, tietosuojan ja tiedon yhtenäistämiseksi.</p> <p>Digitaalisten palveluiden tuottaminen on pitkäjänteistä ja resursseja edellyttävää toimintaa. Palveluiden laadun varmistamiseksi palveluiden kehittämisen tulee perustua pysyväle rahoitukselle, jolla taataan suunnittelu- ja käyttöönotto prosessin katkeamaton toteuttaminen. Pysyvällä rahoituksella varmistetaan myös palveluiden jatkuva kehittäminen sekä vähennetään valtakunnallisesti päällekkäisten pelastustoimen organisaatioiden omien tietojärjestelmien kehittämis- ja ylläpitoressurssien tarpeita.</p> <p>Pelastusviranomaisen tiedonsaantioikeudet, käsittelyoikeudet ja tiedon jakamiseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet toiminnan, valmiuden, varautumisen ja tilannekuvan mahdollistamiseksi tulee vastata toiminnan ja digitalisaation vaatimuksia. Tämä edellyttää pelastustoimen henkilötietojen käsittelyä ja rekisterinpitoa koskevien lakien tarkastelua ja kehittämistä toiminnasta ja digitalisaatiosta tulevia vaatimuksia vastaan.</p> <p>Pelastustoimen tietohallinnon palveluiden käyttäjät jakautuvat toimialan sisäisiin ja ulkoisiin asiakkaisiin. Yhteneväisellä palvelukokonaisuudella pystytään varmistamaan palvelutuotannon kyvykkyys sekä ulkoisille asiakkaille vaatimusten mukaiset ja nykyaikaiset yhdenvertaiset sähköiset asiakaspalvelut.</p>
Keskeisiä toimenpiteitä	<ul style="list-style-type: none">• Pelastustoimen tietohallinnon riittävät ja pysyvät voimavarat (resurssit ja osaaminen) varmistetaan• Pelastustoimen kansallisten tietojärjestelmien luomiseen ja ylläpitämiseen on riittävä ja jatkuva rahoitus, joka mahdollistaa pitkäjänteisen tekemisen kohti tavoitetilaa• Pelastustoimessa on käytössä toimintaa tukevat yhteiset korkean turvallisuuden ja varautumisen tietojärjestelmäpalvelut• Pelastustoimen henkilötietoja koskeva lainsäädäntö päivitetään ja kootaan yhdeksi laiksi

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

	<ul style="list-style-type: none">• Pelastustoimen tiedonhallintalaissa määritellään tiedonsaantioikeudet, käsittelyoikeudet ja jakamiseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet toiminnan, valmiuden, varautumisen ja tilannekuvan mahdollistamiseksi• Pelastustoimen tehtäviin liittyvien henkilörekisterien rekisterinpitäjyys selvitetään ja säädetään tarkoituksenmukaisella tavalla• Pelastustoimen yhtenäisten tietojärjestelmäpalveluiden ja tiedonhallinnan kautta mahdollistetaan valtakunnalliset nykyaikaiset ja vaatimusten mukaiset sähköiset asiakaspalvelut kansalaisille yhden luukun periaatteella• Digitalisoinnilla tehostetaan pelastustoimen palveluprosesseja ja asiakaskokemusta• Pelastustoimi tuottaa avointa dataa, jota voidaan hyödyntää toimialan ulkopuolella uusissa turvallisuutta parantavissa innovaatioissa• Tieto- ja kyberturvallisuuden kehittäminen• Pelastustoimessa on 24/7 kyvykkyys tekniseen tilannekuvaan ja häiriötilanteisiin• Pelastustoimen tieto- ja kyberturvallisuuden tilanne on selvitetty toimialalla, ja tilannekuvaa ylläpidetään jatkuvasti ja turvallisuuden kehittäminen tapahtuu koko toimialalla yhtenäisin toimenpitein.
Mittarit	<ul style="list-style-type: none">• Pysyvän/määräaikaisen rahoituksen määrä• Pelastustoimen tietohallinnon henkilöstömäärä• Päällekkäisten tietojärjestelmäpalveluiden määrä pelastustoimessa• Valtakunnallisten sähköisten palveluiden määrä
Arvioidut budjettivaikutukset	<p>Tietojärjestelmien ylläpitokustannuksiin momentille 26.30.01 esitetään 14 902 300 euron lisäystä vuosille 2024-2027, josta</p> <ul style="list-style-type: none">• 2 589 000 euroa vuodelle 2024• 3 770 100 euroa vuodelle 2025• 4 310 100 euroa vuodelle 2026• 4 458 100 vuodelle 2027 <p>Tietojärjestelmien kehittämiseen momentille 26.30.01 esitetään 13 200 000 euron lisäystä vuosille 2025-2027, josta</p> <ul style="list-style-type: none">• 2 700 000 euroa vuodelle 2025• 4 700 000 vuodelle 2026• 5 800 000 vuodelle 2027
Yhteyshenkilö	Pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka

Kirkkokatu 12, Helsinki

PL 26, 00023 Valtioneuvosto

Vaihe 0295 480 171 | kirjaamo.sm@gov.fi | www.intermin.fi

Päätavoite	2. Turvallisuusviranomaisilla on toimintaympäristön muutokseen vastaamiseksi tarvittava suorituskyky ja ajantasaiset toimivaltuudet
Pelastustoimi	10. Uudistetaan valtion pelastushallinto vuodesta 2024 alkaen kokonaisvaltaisen selvityksen pohjalta
Perusteet	<p>Pelastustoimen valtakunnallisia viranomaistehtäviä kuten pelastustoimen johtamis-, ohjaus- ja valvontatehtäviä sekä pelastustoimen ministeriötason tehtäviä toteutetaan tällä hetkellä rinnakkain sisäministeriön pelastusosastolla. Pelastustoimen toimialan valtion tehtäviä hoitavat sisäministeriön ohella aluehallintovirastojen pelastustoimi- ja varautumisen vastualueet. Edelleen valtakunnallisesta pelastustoimen ja varautumiskoulutuksesta koulutuksesta sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnasta vastaa Pelastusopisto. Pelastustoimen alueellisesta palveluiden järjestämisestä vastaavat vuoden 2023 alusta aloittaneet hyvinvointialueet. Jokaisella hyvinvointialueella on pelastuslaitos, joka vastaa pelastustoimen palveluiden ja tehtävien tuottamisesta.</p> <p>Valtion ministeriö- ja viranomaistehtävien organisointia pelastustoimessa tulee selkeyttää, jotta valtakunnallinen johtamisrakenne on sekä strategista että toiminnallista ohjausta tukeva ja käytössä olevat voimavarat kohdennetaan mahdollisimman tehokkaasti.</p> <p>Turvallisuusympäristön muutoksen yhteydessä on tullut esiin tarve arvioida alueelliseen varautumiseen kuuluvien tehtävien sisällöllistä ulottuvuutta sekä tehtäviin tarvittavien toimivaltuuksien riittävyyttä. Aluehallintovirastojen pelastustoimi ja varautuminen - vastualueet huolehtivat mm. varautumisen alueellisesta yhteensovittamisesta, alueellisten maanpuolustuskurssien ja valmiusharjoitusten järjestämisestä. Sisäministeriön toimialaan kuuluu aluehallinnon yhteinen varautuminen poikkeusoloihin ja häiriötilanteisiin ja se huolehtii aluehallinnon yhteisen varautumisen keskushallinnon tehtävistä.</p>
Keskeisiä toimenpiteitä	<ul style="list-style-type: none">• Laaditaan selvitys pelastustoimen keskushallinnon ohjausjärjestelmästä.• Tunnistetaan hallinto- ja ohjausjärjestelmän kehittämistarpeet ja toteutetaan tarvittavat muutokset.• Laaditaan sisäministeriön johdolla esiselvitys alueellisen varautumisen tehtävien kehittämistarpeista ja toimeenpannaan sen perusteella välttämättömät muutokset.
Mittarit	<ul style="list-style-type: none">• Selvityksen toteuttaminen (v. 2023-2024).• Valtion pelastushallintoa koskevan uudistuksen toteutuksen suunnittelu ja toimeenpano.• Alueellisen varautumisen tehtäviä koskevan esiselvityksen toteuttaminen.
Arvioidut budjettivaikutukset	Selvityshenkilön palkkakustannukset ja muut selvityksen edellyttämät toiminnalliset kustannukset.
Yhteyshenkilö	Pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka

Päätavoite	2. Turvallisuusviranomaisilla on toimintaympäristön muutokseen vastaamiseksi tarvittava suorituskyky ja ajantasaiset toimivaltuudet
Pelastustoimi	11. Varmistetaan pelastustoimen kansainvälisten toimintojen suorituskyky huomioiden lisäksi NATO-jäsenyyden vaikutukset
Perusteet	<p>Pelastustoimi tekee yhä tiiviimpää yhteistyötä niin EU:ssa, Pohjoismaissa kuin Itämeren alueellakin. Turvallisuustilanteen muutos Euroopassa on lisännyt kansainvälistä yhteistyötä entisestään. EU:n resilienssikononaisuuden painoarvon ennakoidaan kasvavan ml. EU-Nato-yhteistyön tiivistäminen. Naton resilienssiyhteistyö velvoittaa sisäministeriön pelastusosaston aktiivista osallistumista erityisesti siviilivalmius-, CBRN- ja väestönsuojelukokonaisuuksien osalta. EU:n pelastuspalvelumekanismia käytetään yhä laajemmin erilaisiin kriiseihin vastattaessa. Mekanismin kautta on lähetty Suomesta kaikki materiaallinen siviiliapu Ukrainaan sekä Turkin ja Syyrian maanjäristykseen sisäministeriön pelastusosaston koordinoimana. Myös ilmastonmuutos ja sen mukanaan tuomat sään ääri-ilmiöt lisäävät kansainvälisen yhteistyön tarvetta. Kansainvälinen yhteistyö on yhä keskeisempi osa pelastustoimen toimintaa.</p>
Keskeisiä toimenpiteitä	<ul style="list-style-type: none">• Osallistutaan EU- ja Nato-, pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen resilienssiyhteistyöhön.• Hyödynnetään varautumisessa sekä kansallisen että kansainvälisen tason riskiarvioita/skenaarioita.• Vahvistetaan Euroopan komission rahoittamalla rescEU-CBRN-varastointihankkeella EU- ja kansallista varautumista erilaisiin CBRN-uhkaskenaarioihin.• Edistetään kansallisten siviilivalmiusviranomaisten kouluttautumista NATO-asioissa.• Kansainvälisen pelastustoiminnan prosessit sekä ohjeet (avun antaminen ja vastaanottaminen) on tarkistettu, tunnistettu ja integroitu kansalliseen pelastustoimintaan.• Kansainvälisen avunannon painopisteet on määritelty.
Mittarit	<ul style="list-style-type: none">• Kansallisten viranomaisten varautumiskyky tehostuu harjoituksin, koulutuksella sekä materiaalisen valmiuden parantumisen kautta.• Vaikuttaminen EU:n resilienssiyöhön ja yhteisten tavoitteiden kansallinen toimeenpano• rescEU CBRN -varastointihankkeen toimeenpano kansallisesti ja suunnitelman mukaisesti.
Arvioidut budjettivaikutukset	
Yhteyshenkilö	Pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka

Päätavoite	2. Turvallisuusviranomaisilla on toimintaympäristön muutokseen vastaamiseksi tarvittava suorituskyky ja ajantasaiset toimivaltuudet
Hätäkeskustoiminta	12. Toteutetaan viittomakielen tulkkauspalvelun vakinaistaminen hätäilmoitusten vastaanotossa ja tulkkauksen laajentaminen viranomaisten käyttöön
Perusteet	Kesäkuusta 2021 lähtien on toteutettu pilottihanketta, joka tarjoaa mahdollisuuden hätäilmoitusten tekemiseen arkisin klo 8-16 suomen kielisellä viittomakielellä. Palvelun tuottamisesta ja suunnittelusta on sovittu KELAn ja Hätäkeskuslaitoksen välillä ja sen on rahoittanut KELA vuosina 2021-2022. Palvelu toteutettiin 112Suomi sovelluksen avulla. Hätäkeskuslaitos myönsi palvelulle jatkorahoituksen vuodelle 2023. Viittomakielinen palvelu kohdistettuna ainoastaan hätäilmoitusten tekemiseen on tärkeää, mutta sen toteuttaminen nyky muodossaan ei ole kustannustehokasta. Palvelu on kuitenkin tarpeellinen ja sen toteutus hallituskaudella tarpeellisten jatkoselvitysten pohjalta on perusteltua.
Keskeisiä toimenpiteitä	<ul style="list-style-type: none">Selvitystyön perusteella toteutetaan viittomakielen tulkkauspalvelun vakinaistaminen hätäilmoitusten vastaanotossa ja tulkkauspalvelun laajentaminen.
Mittarit	<ul style="list-style-type: none">Selvityksen laatiminen.
Arvioidut budjettivaikutukset	650 000 e/v (kelan arvio): klo 8-22 / 7 pv:nä, sisältää hätäilmoitusten lisäksi ennalta suunnittelelemattomat tilanteet, jossa viranomainen tarvitsee viittomakielisen tulkkauksen.
Yhteyshenkilö	Pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka

Päätavoite	2. Turvallisuusviranomaisilla on toimintaympäristön muutokseen vastaamiseksi tarvittava suorituskyky ja ajantasaiset toimivaltuudet
Hätäkeskustoiminta	13. Erica-hätäkeskustietojärjestelmän ylläpito, kehittäminen ja varmistaminen turvataan
Perusteet	<p>Hätäkeskustietojärjestelmä (Erica) on otettu käyttöön 2018-19 ja lopullisessa muodossaan 2022. Erica on yhteiskunnan turvallisuuden kannalta kriittinen tietojärjestelmä, jonka toiminta, ylläpito ja kehittäminen on turvattava kaikissa oloissa. Erica on pelastus-, poliisi- sekä sosiaali- ja terveysviranomaisten ja Hätäkeskuslaitoksen hätäkeskustoimintaan tarkoitettu valtakunnallinen hätäkeskustietojärjestelmä, jonka avulla viranomaisten voimavaroja suunnataan avun tarvitsijalle.</p> <p>Jos Erica-hätäkeskustietojärjestelmään tulee häiriöitä, se vaikuttaa välittömästi hätäilmoitusten käsittelyyn ja tarvittavien viranomaisten hälyttämiseen ja käytännössä hädässä olevien ihmisten avun saantiin. Pahimmillaan avun saannin viivästyminen saattaa johtaa avun tarvitsijan menehtymiseen.</p> <p>Viranomaisten on kyettävä luottamaan siihen, että heidän toimintansa ei vaarannu Ericaan liittyvien rahoitusongelmien vuoksi tai sen vuoksi, että palvelua tarjoava yritys ei kykene rahoittamaan omaa toimintaansa. Yhteiskunnan turvallisuustilanteen ja viranomaisten tarpeiden muuttuessa on myös mahdollistettava Erican kehittäminen muuttuvien tarpeiden mukaisesti.</p>
Keskeisiä toimenpiteitä	Valtionhallinto turvaa tarpeellisin ohjausjärjestelyin ja riittävällä rahoituksella Hätäkeskuslaitoksen mahdollisuuden huolehtia hätäkeskustietojärjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä.
Mittarit	Erica-hätäkeskustietojärjestelmän häiriöiden lukumäärä ja kesto.
Arvioidut budjettivaikutukset	
Yhteyshenkilö	Pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka

Päätavoite	2. Turvallisuusviranomaisilla on toimintaympäristön muutokseen vastaamiseksi tarvittava suorituskyky ja ajantasaiset toimivaltuudet
Hätäkeskustoiminta	14. Hätäkeskuspäivystäjien riittävä määrä kaikissa hätäkeskuksissa
Perusteet	<p>Hätäkeskuspalvelujen toimivuus ja laatu, sekä henkilöstön jaksaminen vaativassa työssään edellyttää riittävää hätäkeskuspäivystäjämäärää kaikissa hätäkeskuksissa. Nykyinen koulutusmäärä pelastusopistolla on laskettu siten, että nykyinen henkilöstötaso kyetään pitämään yllä. Laskelma kuitenkin perustuu normaalipoistumaan, joka on ollut viime vuosina n. 8 prosentin luokkaa. Hätäkeskuslaitoksen henkilöstöstä on tällä hetkellä yli 55-vuotiaita n. 25 prosenttia eli seuraavan 5–10 aikana nämä henkilöt jäävät eläkkeelle. Samaan aikaan osa hätäkeskuspäivystäjiä vaihtaa alaa suuren työkuormituksen vuoksi. Poistuman voidaan arvioida olevan siis nykyisiä laskelmia suurempi.</p> <p>Käytännössä koulutusmääriä tulisi lisätä jo nyt, jotta nykyinen henkilöstömäärä (yhteishtv-määrä 630 ja päivystäjämäärä 500) kyetään tiedossa olevien poistumien valossa pitämään yllä. Lisäksi tämä edellyttää sitä, että hätäilmoitusten määrä ei kasva nykyisestä. Jos hätäilmoitusten määrä jatkaa kasvuaan, nykyinen päivystäjämäärä ei tule olemaan riittävä ja tätä tarvetta tulee arvioida tehtävämäärien pohjalta.</p> <p>Hätäkeskuslaitoksella on kaksikielinen ilmoitusjono äidinkielenään ruotsia puhuville ihmisille. Tässä ilmoitusjonossa päivystää sellaisia päivystäjiä, jotka kykenevät käyttämään ruotsin kieltä sujuvasti. Hätäkeskuslaitoksessa on tällä hetkellä kaikkiaan n. 60 kaksikielistä henkilöä, joista osa toimii hallinnossa. Pieni lukumäärä asettaa haasteita sekä palvelutasolle että päivystäjien yhdenvertaiselle kohtelulle. Käytännössä kaksikielinen palvelutaso voidaan pitää yllä vain kaksikielisiä hätäkeskuspäivystäjäkursseja järjestämällä. Kaksikielisiä hätäkeskuspäivystäjäkursseja ei järjestetä säännöllisesti, vaan erikseen kurssi kerrallaan. Kaksikielisen palvelun turvaamiseksi, kurseja tulisi järjestää säännöllisesti esim. joka toinen vuosi.</p>
Keskeisiä toimenpiteitä	<ul style="list-style-type: none">• Hätäkeskuspäivystäjien määrä on turvattava mahdollistamalla pelastusopistolla tapahtuva riittävä koulutusmäärä. Määrällisen tarpeen tulee perustua ennalta tiedossa oleviin muutoksiin poistumien, sekä työmäärän osalta.• Kaksikielisten hätäkeskuspäivystäjien määrän turvaaminen lisäämällä ja vakinaistamalla kaksikielisten päivystäjäkursseiden määrää.
Mittarit	<ul style="list-style-type: none">• Hätäilmoitusmäärä alle 2 950 000 hätäilmoitusta vuodessa• Vastatut hätäilmoitusmäärät per toteutunut HTV (päivystyshenkilöt: päivystäjät, ylipäivystäjät, vuoromestarit) alle 6 600.• Vastatut hätäilmoitukset per toteutunut ilmoitusten vastaanottajatunnit alle 9 kpl.• Tulostavoitteina olevien vastausaikojen ja käsittelyaikojen toteutuminen.• Hätäpuheluita soittaneiden kansalaisten asiakastyytyväisyyskyselyiden tulokset.• Kaksikielisen henkilöstön lukumäärätavoite 100.
Arvioidut budjettivaikutukset	Nykyistä vuosittaista koulutusmäärää on kasvatettava 30 %:lla.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Yhteyshenkilö	Pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka
---------------	-----------------------------------

Päätavoite	2. Turvallisuusviranomaisilla on toimintaympäristön muutokseen vastaamiseksi tarvittava suorituskyky ja ajantasaiset toimivaltuudet
Pelastustoiminta Hätäkeskustoiminta	15. Vaaratiedotejärjestelmän kehittäminen
Perusteet	<p>Nykyinen vaaratiedotejärjestelmä täyttää EU:n vaatimukset matkapuhelimien hyödyntämisen osalta. 112 Suomi-mobiilisovellus on osa monikanavaista vaaratiedotejärjestelmää ja se mahdollistaa tiedotteiden lähettämisen myös alueellisesti. Mobiilisovellus kuitenkin edellyttää sitä, että käyttäjä on ladannut sovelluksen. Tätä voi edistää tiedottamalla sovelluksen tarjoamista mahdollisuuksista ja sitä kautta parantaa väestön tavoitettavuutta.</p> <p>Kaapelioperaattoreiden suunnalta on noussut esille tarve lopettaa radiojakelu kaapeliverkoissa. Tämä heikentää väestön tavoitettavuutta ja mikäli asia toteutuu, on löydettävä korvaava tapa väestön tavoittamiseen vaaratilanteessa. Asia on parhaillaan selvityksen alla.</p> <p>Parhaillaan selvityksen alla on lisäksi mm. mahdollisuus jakaa vaaratiedotteet TV:n kautta myös alueellisesti.</p> <p>Vaaratiedottaminen edellyttää sisäministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön yhteistyötä sekä vaaratiedotejärjestelmän ylläpidon ja kehittämisen vastuunjaosta sopimista. Vastuunjakojen selvitystyö on parhaillaan käynnissä. Mahdolliset budjettivaikutukset selviävät, kun vastuunjaosta on päätetty.</p>
Keskeisiä toimenpiteitä	<ul style="list-style-type: none">• Selvitetään vaaratiedotejärjestelmän kehittämismahdollisuuksia ml. käytettävä teknologia.• Vaaratiedotejärjestelmä on päivitettävä vastaamaan sekä nykyisiä teknisiä että toiminnallisia vaatimuksia käyttäen huomioiden markkinoilla olevat mahdollisuudet.
Mittarit	Vaaratiedotejärjestelmä päivitetään vaaratiedottamisprosessin osalta mahdollisuuksien mukaan nopeammaksi, huomioiden markkinoilla olevat tekniset mahdollisuudet.
Arvioidut budjettivaikutukset	Arvioidaan selvityksen perusteella.
Yhteyshenkilö	Pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka